

Terugmeldingen 2003-3.

Gerrit Speek

Vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie (of uw attentering via email) van uw memorabele melding is altijd van harte welkom. Alleen terugmeldingen van vogels geringd of teruggemeld in Nederland en die om één of andere reden bijzonder zijn, s.v.p. niet een vijf jaar oude Zilvermeeuw. Uw (handmatige) hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Ooievaar, *Ciconia ciconia*, ringnr. Arnhem056

Geringd als 1e kj man op 1 oktober 1970 in "Het Liesveld" als één van de eerste vogels in het ooievaarsproject van Vogelbescherming. R. Rietveld las het ringnummer (weer) af op 1 november 2002. De leeftijd van 30 jaar is niet zo heel bijzonder voor een Ooievaar. Wel opmerkelijk is dat deze vogel het nog steeds zo lang volhoudt binnen het project. Bijna elk jaar is hij bij Het Liesveld wel gesignaleerd, zowel als broedvogel, als ook in de winter. Er zijn geen waarnemingen van deze vogel uit het buitenland.

Rietgans, *Anser fabalis*, ringnr. Arnhem .8031217

Geringd op 19 januari 1979, als 2^e kj, door Alterra (toen heette het nog "RIN" en de vogel was natuurlijk geringd door Hans Smit) in Maren, Noord-Brabant. Op 25 november 2000 geschoten (vers dood) in Polen. Ook volgens Roland Staav (Staav 1998) de oudste Rietgans tot nu toe. Deze is 22 jaar en 5 maanden oud.

Smient, *Anas penelope*, ringnr. Arnhem .5301691

Geringd op 16 januari 2001 als man 2e kj in de eendenkooi Bakkerswaal te Lekkerkerk door de heer J.G. Zantinge. Geschoten op 8 oktober 2001 in het Egoevskiy District in Aziatisch Rusland. Dat is een respectabele afstand: 5237 km, terwijl de datum (8 oktober) zou kunnen suggereren dat de vogel al op weg was naar zijn winterkwartier en het broedgebied misschien nog oostelijker ligt. Slechts acht vogels werden op grotere afstand gemeld: 5385, 5573, 5600, 5798, 6355, 7117, 7121 en 7513 km.

Slobeend, *Anas clypeata*, ringnr. Arnhem .5202601

Geringd op 26 december 1984 als man na 1° kj. door J. Zantinge op de kooi in Lekkerkerk. Geschoten in Frankrijk op 25 oktober 1999. Da's oud. De vogels van rond de 10 jaar oud zijn op de vingers van twee handen te tellen, ouder dan 10 jaar kun je met één hand af en deze werd minimaal 15 jaar en 10 maanden, respectabel. De oudste met een Nederlandse ring (.4007663) werd bijna 20 jaar en de oudste binnen EURING (Staaiv 1998) (Moskow E.47327) werd 20 jaar en 4 maanden.

Wespendief, *Pernis apivorus*, ringnr. Arnhem .7043919

Geringd als pull (2 jongen in het nest) op 1 augustus 1984 in Losser door P. Waardenburg. Dood gevonden (niet vers) op 27 mei 2002 te Bomfa in Ghana. De ring werd ons toegezonden. Commentaar van Rob Bijlsma: "dank voor die melding uit Ghana. Afgezien van leeftijd zit er nog een interessant tintje aan deze vogel. De vermelding zegt langer dan 1 week dood. Is dat ook echt zo doorgegeven? Of is dat er door jullie in gezet? Als er namelijk een kans is dat de vogel VERS was, dan zou dit één van de zoveelste "bewijzen" zijn dat er mogelijk adulte vogels zijn die een broedseizoen overslaan. Op zich geen gek idee voor een lang levende soort. Zelf denk ik dat het geregeld voorkomt, vooral na een forse inspanning in het voorafgaande broedseizoen (1997 was daar een mooi voorbeeld van: de door ons gevangen adulte vrouw zag ik NIET terug in 1998, wel weer in 1999 en daaropvolgend. Zoals je misschien nog weet was 1997 het slechtste wespjaar sinds in ieder geval WO II). Overigens zou de Ghana-vogel niet goed in dit beeld passen, omdat we voor het broedseizoen 2002 nu juist de indruk hadden dat er een cohort beesten voor het eerst opdook (en dus vooral het gebied exploreerde zonder te broeden)".

Zeearend, *Haliaeetus albicilla*, ringnr. Hiddensee AA006281

Geringd als 1° kj op 3 oktober 2002 in Ohrekreis, Sachsen Anhalt, Duitsland. Niet vers dood gevonden door de heer Abbink uit Warns en ons gemeld via ringer J. de Jong. Gevonden op 18 oktober 2002 op strand onder Stavoren zonder (tot nu toe) duidelijke doodsoorzaak. Misschien brengt onderzoek bij de preparateur hier nog duidelijkheid in.

Slechtvalk, *Falco peregrinus*, ringnr. Helsinki D..56579

Geringd op 13 juli 1992 als pull, vrouw in Fins Lapland. Vers dood als verkeersslachtoffer gevonden op 8 februari 2002 bij Mijsnsheerenland in Zuid-Holland. Niet wereldschokkend, maar ook 'gewone' terugmeldingen van 'gewone' vogels blijven de moeite waard.

Tureluur, *Tringa totanus*, ringnr. Arnhem .1354642

Geringd als na tweede kj op een slaappleats (tussen 1 en 2 uur 's nachts) op 18 april 1998 te Giekerk door C. Bil. Het ringnummer werd met een telescoop afgelezen op 6 juni 2002 in Gotland, Zweden. De vogel werd gemeld als 'broedend'. Ook in het binnenland van Friesland komen er dus doortrekkers aan de grond.

Steenloper, *Arenaria interpres*, ringnr. Madrid .4090244

Geringd op 30 september 2000 in Spanje. De ring werd afgelezen bij Den Helder op 2 maart 2002 door de heer de Graaf en dat was de eerste Spaanse ring die aan een Steenloper in Nederland was afgelezen. In onze database zitten 2673 records van steenlopers gemeld in Nederland en daarvan heeft de heer de Graaf er 1912 voor zijn rekening genomen, voorwaar een vermelding waard!

Een Steenloper is een lange afstandstrekker dus er zijn 'buitenlanders' van ver weg die in Nederland worden gemeld (USA & Canada 9 vogels met 247 aflezingen, IJsland 4 vogels met 15 aflezingen) en er zijn 'Nederlanders' die ver in het buitenland worden gemeld (Canada 2, Groenland 3, IJsland 2, Marokko 1, Mauretanië 1, Senegal 1, Ghana 1).

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Budapest ..365638

Geringd als 1ekj op 17 december 1996 in Budapest, Hongarije. Het ringnummer werd afgelezen door F. Majoor op 23 februari 2000 in Deventer. Drie Hongaarse Kokmeeuwen zijn er nu gemeld in Nederland. Zie ook hieronder.

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Budapest ..372612

Geringd als 2e kj op 12 februari 1999 in Hongarije. Van 7 augustus 2000 t/m 2 maart 2001 werd de vogel 31x in Arnhem afgelezen, kwam op 8 juli 2001 weer terug in de telescoop van S. Waasdorp en werd tot 8 augustus weer waargenomen. Zie ook hieronder.

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Arnhem .3586837

Geringd, man 2° kj, door F. Majoor (who else) op 3 januari 2002 in Arnhem op de Rijnkade. Het ringnummer werd afgelezen op 10 december 2002 in het stadspark in Wenen, Oostenrijk. Frank heeft nu van vijf in Arnhem geringde Kokmeeuwen waarnemingen uit een zuid-oostelijke richting (Zwitserland, Hongarije en Italië). Het zijn dus uitzonderingen. De hoofdtrekriching van de Kokmeeuw is duidelijk van noord-oost naar zuid-west. In Nederland overwinteren

voornamelijk broedvogels uit het Oostzeegebied en de Nederlandse broedvogels trekken voornamelijk weg naar Engeland, België en Frankrijk. In de nieuwe BTO vogeltrekAtlas (Wernham ... et al 2002) staan geen meldingen uit deze regio.

Boerenzwaluw, *Hirundo rustica*, ringnr. Arnhem AE.07632

Geringd als nestjong op 28 juli 2001 in Rossum, Overijssel door A. Conings. Gemeld, briefdatum 26 februari 2002, uit Ivoorkust, nadere mededelingen had de melder helaas niet. Dit is de vierde Nederlandse Boerenzwaluw uit Ivoorkust, afgelegde afstand 5262 km. Het behoort geen verbazing te wekken, want 'onze' Boerenzwaluw kan verder trekken tot in Zuid Afrika. In onze database zitten 134 meldingen van Nederlandse boerenzwaluwen verder weg gemeld dan 1500 km en 57 meldingen verder dan 5000 km, de versten werden gemeld iets verder dan 9000 km, zie de volgende melding.

Boerenzwaluw, *Hirundo rustica*, ringnr. Arnhem AF.10916

Geringd op 22 juni 2002 in Overijssel door A. Conings (alweer) en teruggemeld (vers dood door koude) uit Zuid Afrika op 10 januari 2003. Dit is een echte 'doorzetter': gemeld op 9193 km van zijn ringplaats. Wel de verste melding van een in Nederland geringde Boerenzwaluw, maar net niet de 'kampioen' in onze database want de 'Zuid Afrikaan' FPP 66203298 werd in Nederland gemeld op 9198 km van zijn ringplaats.

Boerenzwaluw, *Hirundo rustica*, ringnr. Arnhem AB.70808, AC.16722, AD.32611, AD.35465

Het duurt soms lang voordat we bericht ontvangen van gevonden vogels uit Afrika. Vaak is het toeval dat de ringetjes in handen komen van personen die ze doorsturen. Bovenstaande meldingen uit de Centraal Afrikaanse Republiek zijn de eerste vondsten van Nederlandse boerenzwaluwen uit dat land! Sterker nog: de eerste terugmeldingen van wat voor vogel dan ook uit dat land. De ringen werden 'verzameld' door een Italiaanse zwaluwringexpeditie die in de dorpen in dat land de mensen vroeg naar ringen. De zwaluwen worden meestal door kinderen gevangen. Ze doen dat als volgt. Als na een regenbui termietennesten gaan zwermen (net als bij ons de mieren) dan vangen ze deze gevleugelde termietenkoninginnen, maken ze vast aan een haakje en laten die dan in de lucht zweven aan een lijntje. De zwaluwen happen de termiet in de vlucht op en worden zo gevangen en gedood voor consumptie. (Tekst B. van den Brink).

AB 70808, geringd als pull in Rossum (Ov.) door A. Conings op 14 augustus 1999. Op 7 november 2000 gevangen en gedood te Boganado, Centraal Afrikaanse Republiek, Afrika. Afstand 5389 km.

AC 16722, geringd op 24 augustus 1999 als 1° jaars op de slaappleaats te Elburg door K. Terpstra. Op 11 november 2000 gevangen en gedood te Bokouma, Centraal Afrikaanse Rep. Afrika. Afstand 5483 km.

AD 32611, geringd op 22 augustus 2000 als 1° jaars op slaappleaats te Elburg door B. van den Brink. Op 11 oktober 2000 gevangen en gedood te Bokouma, Centraal Afrikaanse Republiek, Afrika. Afstand 4629 km.

AD 35465, geringd op 24 augustus 1999 als 1° jaars op de slaappleaats te Elburg door K. Terpstra. Op 26 november 2000 gevangen en gedood te Ndanga, Centraal Afrikaanse Republiek, Afrika. Afstand 5341 km.

Geraadpleegde bronnen:

Baker K. 1997. *Warblers of Europe, Asia and North Africa*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3971-7.

Van den Berg A.B. & C.A.W. Bosman 2001. *Zeldzame vogels van Nederland*. Tweede, herziene druk. GMB Uitgeverij, Haarlem. ISBN 90-74345-13-1.

Buys R.-J. & D.L. Thomson 2001. *Van 1911 tot en met 2000: een overzicht van geringde en teruggemelde vogels in Nederland*. Op Het Vinkentouw 95:2-88.

Cramp S. (red.) 1992. *Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the western palearctic. Volume VI Warblers*. Oxford New York, Oxford University Press. ISBN 0-19-857509-2.

Franssen T. & Pettersson J. 2001. *Swedish Bird Ringing Atlas. Volume 1. Divers-Raptors*. Naturhistoriska riksmuseet & Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm. ISBN: 91-86510-50-9.

Shirihai H. ... (et al.) 1999. *Sylvia Warblers. Identification, taxonomy and phylogeny of the genus Sylvia*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3984-9.

Speek B.J. & Speek G. 1984. *Thieme's VogeltrekAtlas*. Thieme, Zutphen. ISBN 90-03-98125-6.

Speek G. 2001. *Ringverslag van het Vogeltrekstation 2001 (nr.86)*. Op Het Vinkentouw nr.97: 8-32.

Staaiv R. 1998. *Longevity list of birds ringed in Europe*. Euring Newsletter 2: 9-18.

Svensson L. ... (et al.) 2000. *ANWB Vogelgids van Europa*. ANWB, Den Haag. ISBN: 90-18-01212-2.

Wernham C. & Toms M. & Marchant J. & Clark & Siriwardena G. & Baillie S. (eds) 2002. *The Migration Atlas. Movements of the Birds of Britain and Ireland*. Poyser, London. ISBN 0-7136-6514-9.